

VALENȚE EXPRESIVE ALE GERUNZIULUI ROMÂNESC

Alina-Paula NEMȚUȚ¹

Abstract

As nonfinite verbal form, the Romanian Gerund creates a wide range of stylistic devices, expressing actions in progress and thus making things, objects and persons more dynamic. The aim of this article is to present some expressive values of the Gerund as they occur in Romanian poetry and prose.

Keywords: stylistic value, attributive Gerund, associative Gerund, coordination, poetic licence

Exprimând acțiunea în desfășurare și conferind prin aceasta dinamism, gerunziul se folosește pe scară largă atât în stilul beletristic, cât și în cel științific. Poezia modernă și postmodernă a așezat gerunziul pe un loc privilegiat. O demonstrează cu ușurință lirica lui Nichita Stănescu, Mircea Ivănescu sau Mircea Cărtărescu, dar și proza lui Mircea Nedelciu, unde găsim gerunzii din abundență.

Se știe că poezia de tinerețe a lui Mihai Eminescu este plină de *adjective gerunziale*, care dau farmec și culoare lucrurilor, obiectelor sau ființelor descrise. Iată câteva gerunzii cu funcție stilistică de *epitet*, predominant personificator:

*Când din stele auroase/ Noaptea vine-ncetșor/ Cu-a ei umbre **suspînânde**/ Cu-a ei silfe șopotinde/ Cu-a ei vise de amor/ / Iar doi îngeri cântă-n plângeri,/ Plâng în noapte dureros/ Și se sting ca două stele/ Care-n nuntă, ușurele,/ Se cunun **căzânde** jos./ / Când pe stele aurie/ Noaptea doarme ușurel/ Câte inime **râzânde**,/ Dar pe câte **suspînânde**/ Le delasă-ncetinel.* (Misterele nopții, p. 23–24); *Plai **râzând** cu iarbă verde,/ Ce se leagănă, se pierde/ **Undoind** încetșor,/ **Șoptind** șoapte de amor.* (De-aș avea, p. 7)

Nichita Stănescu, un revoluționar al limbajului și al cuvântului prin excelență, face uz de gerunzii adjectivizate în asocieri insolite, tot cu rol personificator:

*Și mă las în neîncredere/ ondulat și mult suit/ precum verdele în iederi/ **suspînânde** spre zenit.* (Clepsidra, p. 57); *Azi am aflat că port sub creier/ mai dedesubt și mai departe/ tălpi tropăie ce m-aleargă **zâmbinde**, către moarte.* (Autoportret de sâmbătă seara, p. 83); *Această lumină **plângândă**/ haide, să-i dăm lapte de capră,/ mâncarea dintre mâncăruri cea mai blândă/ Și cea mai aspră.* (Cireșar, p. 135)

Gerunziul atributiv poate fi întâlnit adeseori în titlurile-sintagmă ale unor poezii, având un rol rezumativ: *evenimentul e reprezentat printr-un verb la gerunziu, cu rol de determinant al unui nominal*¹. Formele verbale nepersonale utilizate prezintă un caracter *dinamic, acțional*.

¹ Conf.univ.dr., Universitatea din Oradea

Asemenea titluri sunt *tipic non-narative*, presupunând izolarea unui moment, a unui tablou, tratat liric-descriptiv²: Mihai **revenind** de la Dunăre (Dimitrie Bolintineanu); Bălcescu **trăind** (Ion Barbu); Femei **fierbând** coji (Marin Sorescu). Sugestive sunt și gerunziile atributive din titlurile poetice stănesciene: Pasăre **trecând** printr-un nor, Andru **plângând**, Prințul **căzând** de pe cal, Tânără fată **mergând**. Asocierile dintre nominal și gerunziu sunt, de multe ori, neașteptate, ca în titlul *Inimă văzând*, în care, prin selectarea unui verb de percepție, se ajunge la realizarea unui epitet personificator. La Ana Blandiana apare în titluri un gerunziu asociativ: *Oh, răsând* sau *Făcând lumină*.

Gerunziul determină cel mai frecvent un substantiv comun, fiind obligatoriu postpus. Substantivele proprii sunt neobișnuite ca regente, *fiindcă gerunziile adnominale sunt de cele mai multe ori determinanți integrați, restrictivi, dificil de aplicat expresiilor ce denumesc un individ*, dar atâta vreme cât *funcția contextuală* este aceea de a denumi un „set” *divizibil*³, gerunziul este selectabil. Interesantă este asocierea, în același text, a numelor proprii nu doar cu adjuncții gerunziales, ci și cu apozitii explicative cu funcție stilistică de metaforă ori epitet:

Văd poeți ce-au scris o limbă, ca un fagure de miere/ Cichindeal gură de aur, Mumulean glas cu durere,/ Prale firea cea întoarsă, Daniil cel trist și mic,/ Văcărescu cântând dulce a iubirii primăvară,/ Cantemir croind la planuri din cuțite și pabară,/ Beldiman vestind în stiburi pe războiul inimic. (Mihai Eminescu, *Epigonii*, p. 45)

Străbunicul meu l-a văzut odată pe Eminescu, mergând pe jos pe Calea Victoriei, descheiat la palton și cu părul cascadat pe spate. (Petru Popescu, *Supleantul*, p. 104)

De obicei, gerunziul atributiv nu este separat de regent, dar este posibilă apariția unui semiadverb, acesta sporindu-i expresivitatea:

Plin de durburi albe, vorbitoare/ Spre cer vânăț care ne cunoaște,/ Petice mai zdrențuind din soare/ Peste satul cel spoit de paște. (Leonid Dimov, *Lección de istorie*, p. 27)

Gerunziul adnominal poate realiza, prin coordonare (sub formă de juxtapunere și/ sau joncțiune), un atribut multiplu. Fie este vorba de o înlănțuire de gerunzii, fie gerunziul se corelează cu alte părți de vorbire – adjective propriu-zise, participii, substantive, propoziții relative. Compatibilitatea unor adjuncții diferite în grupul nominal este posibilă deoarece ei au *aceeași funcție semantică*, i.e. *califică/ identifică referentul regentului*⁴:

Imensă pâlnie de trupuri, trecând prin nori,/ trecând prin aer, rotitoare,/ umplând la nesfârșit pământu-n miez [...]. (Nichita Stănescu, *Turnare de soare pe pământ*, p. 149)

Hiperboreea, alb, – negru,/ aur, argint/ revelație, nerevelație, tristețe/ alergând și orbecăind. (Nichita Stănescu, *Elegia a opta, hiperboreeana*, p. 190)

și el era întreg/ și își primea dreptul la timp/ firesc/ așa cum primește ochiul deschis/ chipul răsând sau plângând al lucrurilor. (Nichita Stănescu, *Dreptul la timp*, p. 140)

Tot despre bucureșteni, seminția din care mă trăgeam, fete și băieți înfișți și cu ochii treji, debordând de energie și de argou, plini de vitalitate și sfidare și convinși că n-o să ne biruie istoria.; Nutrește în suflet imaginea unui bărbat matur, stâlp al comunității, trăind în libertate, român, și preot... (Petru Popescu, *Supleantul*, p. 23, 58)

Grupul nominal cu adjuncți gerunziali devine unul complex. Se pot întâlni chiar până la șase gerunzii atributive. Acest lucru se explică prin faptul că grupul nominal *acceptă integrarea cu ușurință a unui grup gerunziaľ*. Exemplificăm din poezia stănesciană.

- coordonare copulativă și juxtapunere:

a și b, c și c, c și c

Acel cuvânt îl visez/ care a fost la-nceputul lumilor lumii,/ plutind prin întuneric și despărțind/ apele de lumină, / născând pești în ape și născând/ ape și lumini în lumină, / născând pești în ape și născând/ ape și lumini în lumină... (Necuvinte, p. 385)

- juxtapunere și coordonare copulativă:

a, a și b, c

Era ca un avion poștal de un tip învechit/ trecând deasupra unor munți eterni, / într-un spațiu de singurătate, trecând singuratic/ și lăsându-și umbra în formă de cruce, / mereu micșorându-se peste pieptul meu/ deodată gol, cu cămașa smulsă. (Evocare, p. 386)

Gerunziile atributive sunt, de foarte multe ori, ocurente într-un grup prepozițional, fiind acceptate și două concomitent:

Precum o actriță acționată de un talent supra-spontan, sărind dintr-un rol în altul, îmi spune, cu ochii sclipind, cu buzele strălucind și cu părul învolburat [...]; Asta-i prețul vizitei în Cuba, spune ea, cu mâna strângând-o pe a mea și părând rătăcită de romantism, dar și de un scop interior năucitor de important. (Petru Popescu, *Supleantul*, p. 97, 155)

În poezia cărtăresciană apar o sumedenie de gerunzii atributive determinând un singur substantiv, într-o înșiruire ce pare că nu se mai termină. Ele sunt plasate la începutul fiecărui vers, ajungând să se coreleze în unități de câte două, trei sau chiar patru:

o stea gigantică arzând₁ peste bucurești ca peste un arici de cristal/ vârsând₂ șuruburi de foc pe taxiuri de șal/ luminând₃ și străluminând₄ fiecare pală de loc, odaie și hală/ vâzând₅ prin locatari ca prin felii de portocală/ vânturând₆ troleibuze, răscolind₇ sertare și șifoniere/ disecând₈ păianjenii surprinși pe sub tablouri/ trecând₉ prin flăcări bicicletele fără roți din vitrine, întorcând₁₀ pe partea/ cealaltă fiecare/ bilet de autobuz aruncat în pasajul bucur obor și fiecare coajă/ de sămânță scuipată/ viscolind₁₁ bule lungi de lumină de-a lungul bordurilor/ trepanând₁₂ fiecare craniu, scotocind₁₃, smotocind₁₄ prin cerebele, băgând₁₅/ un deget prin măduva spinală, ramificându-și₁₆ focul prin/ alveole și intestine, / ridicând₁₇ asfaltul cu tot cu mașini. (Măreția Kitschului, p. 26–27)

În *Noapte de decembrie*, gerunziile atributive au regenți diferiți și se combină cu gerunzii predicative suplimentare determinând verbe de percepție. Tot la Mircea Cărtărescu, în *Regele Soare*, gerunziul se multiplică, apărând în repetiție ca un *leitmotiv*, de fiecare dată cu un complement direct distinct de cel precedent:

pentru că în vid apare Regele Soare/ cu aripi de mărgăritar, / cu gene lungi de sidef, cu genunchii de calcopirită/ cu lobii urechilor de zarzăre, cu dinții de cornalină/ cu zâmbetul de farfuridi, cu ochii aprinși, / aruncând foc/ aruncând rațe/ aruncând vâpăi/ aruncând trotii/ aruncând

flăcări/ **aruncând** sclipiri/ **aruncând** gutapercă/ **aruncând** terebentină/ **aruncând** hipercortizon/ și fenolftaleină, și paracetamol,/ și gaze ilariante, și vedenii și iluzii, o foll/ o foll de roll de roll/ o. (p. 63)

Gerunziile apar și ca baze ale unei comparații, urmate de un complement comparativ sau de o completivă comparativă. Exemplificăm din poezia eminesciană și stănesciană: *L-aud **sunând** ca greier bătrân și răgușit.* (Când crivățul cu iarna..., p. 92); *Iar în balele lui negre **strălucind** ca și oțel...* (Memento mori, p. 142); *M-am trezit atât de departe/ și de străin/ **rătăcind** înapoia chipului meu,/ ca și cum mi-aș fi învelit simțurile...* (Sfârșit de anotimp, p. 131); *Din coastă, **zbatându-se** ca o sabie, își va arcuri în salt trupul lucios/ Și va coborî, **încolăcindu-se** ca un cercel...* (Amfion, constructorul, p. 114)

Interesantă este *sucesiunea gerunziilor* predicative suplimentare corespunzând unor relații sintactice distincte. Efectul este unul de *cascadă* și *ambiguizare* datorită lipsei semnelor de punctuație în proza Gabrielei Adameșteanu:

mi-ajunge de când te rabd

*de când te tot văd **mișcându-te vorbind răsând** fără rost* (Dialog, p. 18)

Primul gerunziu este cerut de verbul de percepție și provine dintr-un raport de subordonare (contrage o subordonată completivă directă). Celelalte două au regenți diferiți și exprimă o acțiune simultană cu a verbului însoțit (corespund unui raport de coordonare copulativă): *te tot văd **mișcându-te**, mișcându-te **vorbind**, vorbind **răsând**.* Dacă *vorbind* și *răsând* ar fi fost izolate prin virgulă, atunci s-ar fi schimbat și raportarea lor față de verb: *mișcându-te **răsând**, **vorbind**.*

Gerunziile rezultate din contragerea propozițiilor copulative, i.e. *gerunziile asociative* (cu funcție de predicativ suplimentar), sunt folosite în poezia și proza modernă spre a reda o *sucesiune de acțiuni* (tipice pentru prim-planul narativ), subordonându-le unui proces durativ (tipic pentru fundal)⁶. Față de reperul predicativ, ele ocupă o poziție frontală sau una finală, apărând adesea în coordonare și ducând, prin acumulare, la un efect stilistic de *digresiune*, cu atât mai puternic cu cât se insistă asupra unora dintre ele prin *repetiție*:

*Oh, **răsând** și **plângând** și **plângând** și **plângând**/ Ne ivim ne-ntâlnim ne-nmulțim ne-amintim/ Până unde fixat și fixat până când/ Liber e sfântul marele mim./ / Până la ultimul pas de la țipătul prim/ Totu-i prestabil și în cer și-n pământ/ Dar nimeni nu poate ști când izbucnim/ Brusc **răsând** și **plângând** și **plângând** și **plângând**./ / Ce supunere geamână ce același abim/ Și pisicile-ascultă au și câinii cuvânt/ Ne salvăm ne cunoaștem ne-nălțăm ne numim/ Doar **răsând** și **plângând** și **plângând**.* (Ana Blandiana, *Oh, răsând*, p. 42–43)

*Ei își poartă de grijă unii altora, ei se sperie să rămână singuri mai rău ca niște copii mici și de aceea se strâng mereu laolaltă în fabrici, în birouri, în familii, în cărciumi, în parcuri, pe stadioane, **ținându-se** de vorbă și **ținându-se** de mâini și **făcându-și** tot felul de servicii și contraservicii, **certându-se** și **împăcându-se** și **punând la cale** plini de speranță viitorul lor și-al celor cărora le poartă de grijă.* (Radu Aldulescu, *Amantul colivăresei*, p. 91)

Chiar trupul meu de-atunci, **rezemându-se**/ pe fluturătorul aer al acestui pământ/**cutremurându-se, îndepărtându-se, schimbându-se,**/ trecea neliniștit în gând. (Nichita Stănescu, *Invocare*, p. 150)

În proză, datorită numărului mare de gerunzii, *coordonarea este fragmentată*, ele fiind utilizate fără legarea de un verb la mod predicativ, care se află în propoziția precedentă. Înlănțuirea gerunziilor imprimă frazei un ritm accelerat, mai ales când apar verbe de mișcare, de unde și *economia în expresie*. Distanțarea lor față de reperul predicativ le acordă o oarecare independență⁷:

*Apoi își continuă drumul și el rămâne nemișcat în viscol, **privind** în urma ei cum se depărtează și dispare. **Revenindu-și** apoi și **pornind** abătut în direcția opusă. **Intrând** undeva să cumpere flori (număr par) și **continuând** să meargă prin zăpadă. **Traversând** micul parc din fața Ateneului, **aruncând** o privire statuii lui Eminescu, **înaintând** de-a curmezișul peluzei înzăpezite din fața statuii, cu capul plecat, cu vântul în față. **Ieșind** la stradă și **fiind** brusc **întâmpinat** de patrula garnizoanei.* (Mircea Nedelciu⁸, *Probleme cu identitatea*, p. 96–97)

Folosirea gerunziilor fără raportarea la un suport verbal prezintă riscul unor formulări greoaie, dar se poate justifica atâta vreme cât are un rol poetic sau narativ, acela de a spori tensiunea și de a sugera apropierea de un *climax*. Iată un exemplu din proza lui Mircea Nedelciu: tânărul Murivale, mișcat de trecerea în neființă a lui Nichita Stănescu, se grăbește să ajungă la Uniunea Scriitorilor, unde e depus corpul neînsuflețit. Imaginile se succed cu o iuțea incredibilă, personajul neavând alt scop decât să-l mai vadă pe inegalabilul poet. Pentru a sugera acest lucru, scriitorul face uz de multe gerunzii, înghesuite pe un spațiu narativ relativ redus.

*Apoi în tramvaiul pe jumătate gol, din nou **ascultând** colindele unui grup de țigănuși rebegeți. Și pe jos prin ninsoarea fulguită, prin întuneric, pe străzi necunoscut, **întâlnind** rar câte un trecător, **întrebându-l, ascultând** explicațiile aceluia, cu capul descoperit, părul înțesat de zăpadă, fularul tras peste nas și privirea de câine bătut urmărind mâna întinsă a necunoscutului binevoitor și apucându-o apoi în direcția indicată de ea. În fine ajuns, aproape, aproape, în parcul mic din fața Ateneului. **Traversându-l** cu capul plecat, **înaintând** contra vântului. Și **ridicând** pentru o secundă capul din pământ și **trezindu-se** brusc cu statuia lui Eminescu în față. **Apropiindu-se** peste peluza înzăpezită, pașii **rămânându-i** marcați pe zăpada proaspătă. **Stând** în vânt și **tăcând** în fața statuii. **Desprinzându-se** apoi și **ieșind** la stradă. O lumină tăioasă de lanternă în ochi.*

– Actele dumneavoastră! Vă rog să le prezentați!

*Și el cu mâna înghețată ca un os de patină **căutând** într-un buzunar de la piept, sub suman. **Întinzând** buletinul spre omul (organ) al legii. **Spunându-i** apoi, cu maxilarele înghețate:*

– Dar dumneavoastră nu vă prezentați?

*Milițianul **părând** să nu-l audă și nici elevul-milițian din stânga primului **neavând** nici o reacție.* (Mircea Nedelciu, *Probleme cu identitatea*, p. 72–73)

Forma verbală de prezumtiv prezent se încarcă de nebănuite valori expresive când este, de exemplu, întrebuițată în *interogații retorice* la Nichita Stănescu. Gerunziul din

componenta sa transmite o stare interioară de neliniște, provocată de o permanentă iubire (*oi fi iubind*), al cărei sens se dorește a fi descoperit:

De ce te-oi fi iubind, femeie visătoare,/ care mi te-ncolăcești ca un fum, ca o viță-de-vie/ în jurul pieptului [...] // De ce te-oi fi iubind, femeie gingașă/ ca firul de iarbă ce taie în două/ luna văratecă [...] // De ce te-oi fi iubind, ochi melancolic,/ soare căprui răsărindu-mi peste umăr [...] // De ce te-oi fi iubind, oră de neuitat,/ care-n loc de sunete/ gonește-n jurul inimii mele [...] // De ce te-oi fi iubind atâta iubire,/ vârtej de anotimpuri colorând un cer... (Cântec fără răspuns, p. 129)

Un caz de *licență poetică* pot fi considerate gerunziile al căror raport cu tranzitivitatea este invers decât cel real, i.e. poetul tranzitivizează unele verbe intransitive ori atașează pronumele reflexiv acolo unde, în mod normal, el nu este obligatoriu: *Acum noi amândoi ne lăsăm să ne plouă/ pe tine te plouă fructe de primăvară./ Deasupra mea păsările se ouă/ zburându-se pentru întâia oară.* (Nichita Stănescu, *Cireșar*, p. 147). Verbul *a zbură* este unul intransitiv, iar ipostazele sale tranzitive se regăsesc în diverse expresii cu sens figurat (*a zbură cuiva capul, a-și zbură creierii*). În versurile: *Mergându-și Domnul drumurile sfinte/ Doi orbi ieșiră Domnului nainte.* (Tudor Arghezi, *Cei doi orbi*, p. 99) se poate observa folosirea verbului *a merge* ca tranzitiv, *a-și merge drumurile*, substantivul făcând parte din aceeași sferă semantică cu verbul și îndeplinind funcția de complement direct intern. În realitate, *a merge*, ca verb de mișcare, este intransitiv: *Merge acasă., Pe zi ce merge, îmbătrânește tot mai mult., Mergi în pace.*

Fără a intenționa să epuizăm valorile expresive ale gerunziului și nici măcar să le aproximăm, ele fiind nenumărate, vrem doar să-i ilustrăm capacitatea de a surprinde mișcarea, de a însufleți, de *a fi viață*, așa cum o sugerează titlul unui editorial pe care îl exemplificăm mai jos. Dintr-o joacă mai mult sau mai puțin conștientizată sau din dorința de *a ispiti* gerunziul în sensul dat de Constantin Noica, *a încerca, a pune la încercare*, s-a născut probabil textul următor, în care găsim aproape toate utilizările gerunziului, în diverse poziții sintactice: gerunziu asociativ, gerunziu circumstanțial (nuanțe multiple), gerunziu explicativ.

*Știință avem că un timp ca gerunziul e ceva desuet, cu care nu-i bine să începi un... început și, cu atât mai puțin un alt început! Sau, cu atât mai puțin, să-l pui în titlu – deviză din el făcând – este cazul să dăm, totuși, gerunziului ce-i al gerunziului. Cât timp, conform DEX, acesta este un verb care reflectă o acțiune în desfășurare, fără referire la momentul acesteia, înseamnă că, **vorbind** sau **scriind** la timpul ăsta, încă trăim. Iar încă **trăind presupunând**, de exemplu, că ne mai permitem luxul de a ne petrece viața **reflectând** la alte vieți – ale altora! Ori, încă **morți nefiind**, ne putem bucura în felurite moduri. Ca, de exemplu, **fumând**. Caz în care, ne putem gândi – dacă asta mai face parte din arsenalul nostru logistic – la niște idealuri și mai grozave, acestea **fiind** să avem bani, bani și iar bani. Ori, **contabilizând** ce-am făcut cu timpul nostru până acum. **Adunând** și **scăzând**: Nimic! Ori, **întrebând** de nu se poate da vremea înapoi. Și tot noi **răspunzând**: „Nu se poate!”*

Așteptând să treacă viața pe lângă noi – iar noi, pe lângă ea **trecând** – tot **susurând** și **întrebând**: „Auzi, dar de unde **o fi având** atâția bani să-și cumpere și mașini, să-și ridice și casa?” Ori, **contabilizând** cât câștigă vecinul sau unde și-o **fi făcând** concediul. **Înjurând**, desigur, guvernul. Caz în care avem pe cine ne pune „pata” **fredonând**: „Ce bine că ești, ce bine că sunt”. Ori,

din coate **dând** – ori coate **dând** – să prindem un loc mai în față la un rând. (**Adulmecând** sau **amușinând** sunt chestii cotidiene, care nu mai necesită explicație). **Recunoscând** că noi suntem principalii vinovați pentru eșecurile și frustrările noastre, că infernul este în noi, nu în alții? Niciodată **răspunzând** afirmativ! **Înșelând** (nu nevasta, asta **fiind ceva** banal), nici la cântar (face parte din obiceiuri dobândite), până și propriile noastre persoane, frate cu dracul **făcându-ne**. **Retractând** ceea ce am spus de bine, cândva, despre oarecine, acum **nemai fiind** de-al nostru, ci unul ajuns. Pe cale de consecință, în altă extremă **trecând**. Adică, **bârfind**! **Comparând** traiul nostru – cu al lor, că deh, urmele proletarului din noi **neștergându-se** cu una cu două... **Râzând** de tot și de toate, niciun rost astea **neavând**! Și, până la urmă, **sfârșind plângând** după viețile irosite, ca niște participii la trecut ce am fost. Iar a înstaura Zoua Mondială a gerunziului, n-are sens. Există de-o viață, va exista. Cu toate că gerunziul nu se va găsi atunci când îl vom căuta – **regretând** – nici pe rafturile de la mall, nici prin buticuri, nici pe sub teighea nu se va da. Nici măcar nu se importă, nici măcar nu se împrumută de la bancă. Nici n-o să-i vedem dobânda **crescând**, nici **scăzând**. Cu toate că gerunziul nu se găsește, ci se trăiește. Gerunziu **viață fiind**, cu ignoranță și nonșalanță peste ea **călcând**... (www.ziarulprahova.ro)

Prezentăm succint valorile sintactice ale gerunziului așa cum sunt ele ilustrate: gerunzii asociative corespunzătoare unui raport copulativ: (*deviză din el*) **făcând**, (*și tot noi*) **răspunzând**, **trecând**, (*tot*) **susurând** și **întrebând**, **plângând** (ultimele trei, predicative suplimentare în dependență tot de o formă gerunzială), **fredonând**, **regretând**; gerunzii modale în lanț, toate explicitând substantivul *moduri* (*ne putem bucura în felurite moduri*): **fumând**, **contabilizând**, **adunând** și **scăzând**, **întrebând**, **așteptând**, **contabilizând**, **înjurând**, *din coate dând*, *coate dând*, **recunoscând**, **răspunzând**, **înșelând**, (*frate cu dracul*) **făcându-ne**, **retractând**, **trecând**, **bârfind**, **comparând**, **râzând**, **sfârșind**; alte gerunzii modale: (*luxul de a ne petrece viața*) **reflectând**; gerunzii temporale: (*iar încă*) **trăind**; gerunzii temporal-condiționale: **vorbind** sau **scriind** (*încă trăim*); gerunzii temporal-cauzale: **morți nefiind**; gerunzii cauzale: **nemai fiind** (*de-al nostru*), (*urmele*) **neștergându-se**, (*niciun rost astea*) **neavând**, (*gerunziu*) **viață fiind**, (*peste ea*) **călcând**; gerunzii explicative (incidente): (*acestea*) **fiind**, (*asta*) **fiind ceva banal**; gerunzii adverbiale (predicative suplimentare după verbe de percepție): (*n-o să-i vedem dobânda*) **crescând**, **nici scăzând**; gerunzii cu statut de formant (în componența prezumtivului prezent): **o fi având**, **o fi făcând**.

Bibliografie:

- ** Gramatica limbii române [GALR], 2005, ediția a III-a, București, Editura Academiei.
 Edelstein, Frieda, 1972, *Sintaxa gerunziului românesc*, București, Editura Academiei Române.
 Soare, Elena, Zafiu, Rodica, s.a., *Adnominal non-finite sentential constituents*, în vol. I *Nominal Projections*, disponibil la http://www.linguist.jussieu.fr/~mardale/Volume_1.htm.
 Zafiu, Rodica, 2000, *Narațiune și poezie*, București, Editura Bic ALL.

Izvoare:

- Adameșteanu, Gabriela, *Vară – Primăvară*, București, Editura Cartea Românească, 1989.
- Agopian, Ștefan, *Tache de tinichea*, București, Editura 100+1 Gramar, 1999.
- Aldulescu, Radu, *Amantul colivăresei*, București, Editura Nemira, 1994.
- Arghezi, Tudor, *Versuri*, postfață de Aureliu Goci, tabel cronologic de Mitzura Arghezi, București, Editura 100+1 Gramar, 1998.
- Blandiana, Ana, *La cules îngerii*, Chișinău, Editura Litera, 1997.
- Cărtărescu, Mircea, *Plurivers 2*, volum antologic, prefață de Paul Cernat, București, Editura Humanitas, 2003.
- Dimov, Leonid, *Dialectica vârstelor*, București, Editura Cartea Românească, 1977.
- Eminescu, Mihai, *Opera poetică*, vol. I–IV, Chișinău, Editura Cartier, 1999.
- Nedelciu, Mircea, *Și ieri va fi o zi*, București, Editura Cartea Românească, 1989.
- Popescu, Petru, *Supleantul*, București, Editura Jurnalul, 2009.
- Stănescu, Nichita, *Ordinea cuvintelor*, I, București, Editura Cartea Românească, 1985.
- Stănescu, Nichita, *Necuvintele*, București, Curtea Veche Publishing, 2009.
- Stănescu, Nichita, *Noduri și semne*, București, Curtea Veche Publishing, 2010.

Note:

¹ Vezi Rodica Zafiu, *Narațiune și poezie*, p. 66. Tiparul cu gerunziu folosit în titluri este specific poeziei tradiționale, autorii moderni reluându-l cu un iz arhaizant.

² *Ibidem*.

³ Vezi Elena Soare, Rodica Zafiu, *Adnominal non-finite sentential constituents*, p. 21, studiu disponibil pe http://www.linguist.jussieu.fr/~mardale/Volume_1.htm, consultat la 26.02.2011.

⁴ Vezi *GALR*, II, p. 92.

⁵ *Ibidem*, p. 72.

⁶ Vezi Rodica Zafiu, *op. cit.*, p. 222–223.

⁷ Vezi, pentru omiterea verbelor la mod personal și construcția gerunziilor fără acestea, Frieda Edelstein, *Sintaxa gerunziului românesc*, p. 35–37.

⁸ Este unul din prozatorii contemporani la care am întâlnit această aglomerare de gerunzii.